

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29.02.2016, sen. zn. 29 ICdo 70/2014, ECLI:CZ:NS:2016:29.ICDO.70.2014.1

Číslo: 40/2017

Právní věta:

Úprava § 253 insolvenčního zákona řeší otázku porušování povinnosti splnit smlouvu (jen) přede dnem a ke dni prohlášení konkursu. I po prohlášení konkursu na majetek dlužníka nemůže insolvenční správce dlužníka odstoupit od smlouvy pro prodlení druhé smluvní strany z doby před prohlášením konkursu jinak než v režimu § 253 insolvenčního zákona.

Úprava § 253 insolvenčního zákona však neřeší otázku, zda a za jakých předpokladů může insolvenční správce odstoupit od smlouvy o vzájemném plnění v důsledku toho, že druhá smluvní strana je v prodlení s plněním povinností podle smlouvy po prohlášení konkursu na majetek dlužníka. V těchto případech se posuzuje důvodnost odstoupení podle hmotného práva, jímž se smlouva řídí.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 29.02.2016

Spisová značka: 29 ICdo 70/2014

Číslo rozhodnutí: 40

Číslo sešitu: 3

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Insolvenční správce, Konkurs, Odstoupení od smlouvy, Smlouva kupní

Předpisy: § 253 IZ ve znění do 31.12.2013

§ 344 obch. zák.

§ 517 odst. 1 obč. zák.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud zrušil k dovolání žalovaného rozsudek Vrchního soudu v Olomouci ze dne 16. 7. 2014, sp. zn. 31 ICM 2085/2012, 11 VSOL 22/2014 (KSOS 31 INS 5390/2012), jakož i rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 18. 9. 2013, sp. zn. 31 ICM 2085/2012, a věc vrátil Krajskému soudu v Ostravě k dalšímu řízení.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Krajský soud v Ostravě (dále též jen „insolvenční soud“) rozsudkem ze dne 18. 9. 2013, č. j. 31 ICM

2085/2012-44, vyloučil z majetkové podstaty dlužnice M., s. r. o. „v likvidaci“ ve výroku blíže určené nemovitosti (výrok I.) a rozhodl o nákladech řízení (výrok II.).

2. Vyšel přitom z toho, že:

[1] Žalobkyně uzavřela dne 16. 12. 2008 jako kupující se společností M., s. r. o. (dále též jen „dlužnice“) jako prodávající kupní smlouvu (dále jen „smlouva“), na jejímž základě pozdější dlužnice převedla na žalobkyni vlastnické právo k následujícím nemovitostem:

- objektu bydlení na pozemku parc. č. 2657/2,
- objektu bez č. p. / č. e. - garáž na pozemku parc. č. 2657/37,
- objektu bez č. p. / č. e. - garáž na pozemku parc. č. 2657/38,
- objektu bez č. p. / č. e. - garáž na pozemku parc. č. 2657/39,
- objektu bez č. p. / č. e. - garáž na pozemku parc. č. 2657/40,
- objektu bez č. p. / č. e. - garáž na pozemku parc. č. 2657/41,

všem zapsaným na LV č. 3702, pro katastrální území O. - P., obec O., vedené u Katastrálního úřadu pro Moravskoslezský kraj, Katastrální pracoviště O. (dále též jen „sporné nemovitosti“). Žalobkyně se ve smlouvě zavázala zaplatit za sporné nemovitosti kupní cenu ve výši 5 000 000 Kč, a to převodem na účet prodávající do 31. 1. 2009.

[2] Vlastnické právo žalobkyně ke sporným nemovitostem bylo vloženo do katastru nemovitostí s právními účinky vkladu ke 2. 1. 2009.

[3] Usnesením ze dne 1. 9. 2010, č. j. 26 Cm 10/2010-7, jež nabylo právní moci 30. 9. 2010, zrušil Krajský soud v Ostravě pozdější dlužnici, nařídil její likvidaci a likvidátorem jmenoval JUDr. M. L. Jmenovaný byl z funkce likvidátora odvolán usnesením téhož soudu ze dne 10. 3. 2011, č. j. 28 Cm 13/2011-8, a namísto něj byla likvidátorkou pozdější dlužnice jmenována JUDr. D. J.

[4] D. J. coby likvidátorka pozdější dlužnice vyzvala žalobkyni přípisem ze dne 23. 9. 2011 k zaplacení dosud neuhrazené kupní ceny ve výši 5 000 000 Kč, neuznávajíc její úhradu provedenou (dle žalobkyně) započtením pohledávky.

[5] Dne 9. 1. 2012 podala D. J. proti žalobkyni u Obvodního soudu pro Prahu 7 (dále jen „obvodní soud“) návrh na vydání platebního rozkazu o zaplacení 5 000 000 Kč s příslušenstvím z titulu neuhrazené kupní ceny sjednané ve smlouvě; řízení je vedeno pod sp. zn. 10 C 6/2012.

[6] Usnesením ze dne 2. 5. 2012, č. j. KSOS 31 INS 5390/2012-A-13, jež nabylo právní moci 22. 5. 2012, zjistil insolvenční soud úpadek dlužnice, na její majetek prohlásil konkurs a insolvenčním správcem ustanovil žalovaného.

[7] Dne 16. 6. 2012 bylo žalobkyni doručeno odstoupení od smlouvy ze dne 8. 6. 2012 učiněné žalovaným s poukazem na § 517 odst. 1 zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku (dále jen „obč. zák.“), pro neuhrazení kupní ceny ze smlouvy ani v přiměřené lhůtě, kterou žalobkyni ve výzvě k zaplacení kupní ceny z 23. 9. 2011 poskytla D. J.

[8] Žalovaný sepsal dne 19. 6. 2012 sporné nemovitosti do majetkové podstaty dlužnice;

vyrozumění o soupisu bylo žalobkyni doručeno 21. 6. 2012.

[9] Žalobkyně podala dne 13. 7. 2012 žalobu v projednávané věci.

[10] Obvodní soud vyzval dne 19. 2. 2013 žalovaného, aby se vyjádřil, zda navrhuje pokračovat v řízení o zaplacení kupní ceny. Žalovaný navrhl, „aby řízení bylo přerušeno“. Řízení o zaplacení kupní ceny dosud nebylo pravomocně skončeno.

3. Na takto ustaveném základě insolvenční soud nejprve dovedl, že žaloba je včasná.

4. Následně poukázal na závěry publikované v odborné literatuře (konkrétně v díle ŠVESTKA, J., SPÁČIL, J., ŠKÁROVÁ, M., HULMÁK, M. a kol: Občanský zákoník II. Komentář. 1. vydání. Praha, C. H. Beck 2008, str. 1393), podle nichž v důsledku prodlení dlužníka, který nesplnil svůj dluh ani v dodatečně přiměřené lhůtě, kterou mu věřitel poskytl, vzniká věřiteli právo od smlouvy odstoupit. (...) I poté, co dlužník nesplnil v dodatečně mu poskytnuté lhůtě, věřiteli zůstává zachováno právo domáhat se plnění a je na něm, zda se rozhodne odstoupit od smlouvy, nebo se domáhat plnění. Jestliže věřitel po uplynutí dodatečně poskytnuté lhůty od smlouvy neodstoupil, a naopak podal žalobu na plnění, nemůže již jednostranně od smlouvy odstoupit.

5. Z citovaných doktrinárních závěrů insolvenční soud dovedl, že za situace, která nastala v projednávané věci, tj. v případě, že probíhá řízení o zaplacení kupní ceny, není odstoupení od smlouvy pro nezaplacení kupní ceny učiněné prodávající po zahájení uvedeného řízení platné a nemohlo vyvolat právní účinky spočívající v obnovení vlastnického práva dlužnice ke sporným nemovitostem.

6. S ohledem na žalobkyní vznesenou námitku promlčení práva žalovaného odstoupit od smlouvy insolvenční soud dále uzavřel, že právo žalovaného odstoupit od smlouvy se promlčelo, neboť odstoupil od smlouvy až po uplynutí obecné tříleté promlčecí doby stanovené § 101 obč. zák. Sporné nemovitosti tak náleží do majetkové podstaty dlužnice, uzavřel insolvenční soud.

7. K odvolání žalovaného Vrchní soud v Olomouci rozsudkem ze dne 16. 7. 2014, č. j. 31 ICM 2085/2012, 11 VSOL 22/2014-74 (KSOS 31 INS 5390/2012), potvrdil rozsudek insolvenčního soudu (první výrok) a rozhodl o nákladech odvolacího řízení (druhý výrok).

8. Odvolací soud úvodem neshledal důvodnou námitku absolutní neplatnosti smlouvy pro rozpor s § 196a odst. 3 větou první zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku (dále též jen „obch. zák.“), neboť smlouva nebyla uzavřena mezi osobami vypočtenými v tomto ustanovení.

9. Za nesprávný měl odvolací soud názor insolvenčního soudu o promlčení práva žalovaného odstoupit od smlouvy. Použití občanského zákoníku na obchodní závazkové vztahy je totiž ustanovením § 261 odst. 6 obch. zák. omezeno jen na ustanovení občanského zákoníku o příslušném smluvním typu neupraveném v obchodním zákoníku. I na smluvní typy upravené pouze v občanském zákoníku (např. na kupní smlouvu o převodu nemovitostí) se však použijí obecná ustanovení o obchodních závazkových vztazích, obsažená v obchodním zákoníku. Smlouva přitom byla dle názoru odvolacího soudu uzavřena mezi podnikateli při výkonu jejich podnikatelské činnosti, dopadají na ni tedy ustanovení obchodního zákoníku o odstoupení od smlouvy a o promlčení. Promlčecí lhůta k uplatnění práva od smlouvy odstoupit byla dle § 397 obch. zák. čtyřletá a uplynula až 1. 2. 2013. Jelikož žalovaný odstoupil od předmětné smlouvy 8. 6. 2012 a toto odstoupení bylo žalobkyni doručeno 16. 6. 2012, šlo - podle odvolacího soudu - o odstoupení včasné.

10. Odvolací soud se nicméně ztotožnil se závěrem insolvenčního soudu, podle něhož odstoupení od smlouvy učiněné žalovaným nemohlo vyvolat zamýšlené účinky. „Jestliže totiž věřitel (zde dlužník) ani po uplynutí dodatečné lhůty k plnění (dané likvidátorkou věřitele) od smlouvy neodstoupil, a

naopak byla jím (likvidátorkou) proti žalobci podána žaloba na plnění a toto řízení není dosud skončeno (viz zjištění shora), pak právě tato běžící žaloba na plnění brání tomu, aby úkon odstoupení (byť jej učinil za věřitele insolvenčního správce) bylo možno považovat za změnu volby práva. Jinými slovy věřitel, jehož dlužník porušil smlouvu a nezaplatil kupní cenu, má dvě možnosti. Buď od smlouvy odstoupí, nebo se bude domáhat plnění (žalobou). Jestliže podá žalobu na plnění a na této žalobě setrvá, pak mu za této situace nelze právo na odstoupení od kupní smlouvy (z důvodu nezaplacení kupní ceny) přiznat“, uzavřel odvolací soud. Z uvedeného důvodu tak podle odvolacího soudu ani nebylo třeba zabývat se otázkou (provádět v tomto směru dokazování), zda kupní cena byla uhrazena žalobkyní (jí tvrzeným započtením pohledávky).

II.

Dovolání a vyjádření k němu

11. Proti rozsudku odvolacího soudu podal žalovaný dovolání, opíraje jeho přípustnost o § 237 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“), uplatňuje (posuzováno dle obsahu) dovolací důvod dle § 241a odst. 1 o. s. ř. (nesprávné právní posouzení věci) a navrhuje, aby rozhodnutí odvolacího soudu, jakož i soudu prvního stupně bylo zrušeno a věc byla vrácena soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

12. Dovolatel má za to, že napadené rozhodnutí spočívá na vyřešení otázky hmotného práva, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla řešena, a rovněž se domnívá, že právní otázky řešené odvolacím soudem „mají být posouzeny jinak než v rozsudku soudu druhé instance“.

13. Za neřešenou má přitom otázku, zda insolvenční správce dlužníka, který je věřitelem z kupní smlouvy (prodávajícím), může od této smlouvy (platně) odstoupit za situace, kdy před zahájením insolvenčního řízení insolvenční dlužník (věřitel) od kupní smlouvy neodstoupil, a naopak jím (jeho likvidátorkou) byla proti obligačnímu dlužníku podána žaloba o zaplacení kupní ceny, o které soud dosud nerozhodl.

14. Jinými slovy (dle dovolatele): „Platí ..., že věřitel, jehož dlužník porušil smlouvu a nezaplatil kupní cenu, má dvě možnosti, a to buď od smlouvy odstoupit, nebo se domáhat plnění (žalobou)?“

15. Se závěrem odvolacího soudu, podle něhož likvidátorka dlužnice podáním žaloby o zaplacení kupní ceny provedla „volbu práva“, a znemožnila tím následně v insolvenčním řízení ustanovenému insolvenčnímu správci postupovat jinak, tj. odstoupit od smlouvy, dovolatel nesouhlasí. Bez ohledu na to, zda se odstoupení od smlouvy v projednávané věci řídilo ustanoveními občanského, nebo obchodního zákoníku (ať jeho účinky nastaly *ex tunc*, či *ex nunc*), odstoupila-li smluvní strana od smlouvy dříve, než bylo protistranou plněno, závazek protistrany plnit podle smlouvy odpadl. Zavázaná strana tedy není nadále povinna plnit na základě zrušené smlouvy a oprávněná strana pozbývá právo na toto plnění. Dle názoru dovolatele tak žaloba o plnění ze smlouvy odstoupením dovolatele od této smlouvy „pozbyla smyslu“.

16. Žalobkyně se ve vyjádření k dovolání ztotožnila se závěry soudů obou stupňů, odstoupení od smlouvy učiněné dovolatelem označila za účelové a navrhla, aby dovolací soud dovolání odmítl.

III.

Přípustnost dovolání

17. Dovolání je přípustné podle § 237 o. s. ř., neboť v dovolání předestřená otázka odstoupení od kupní smlouvy pro nezaplacení kupní ceny v době, kdy probíhá (prodávajícím vyvolané) soudní řízení o zaplacení kupní ceny, nebyla v rozhodování dovolacího soudu dosud vyřešena.

IV. Důvodnost dovolání

18. Dovolání je i důvodné.

19. Rozhodné hmotné právo se podává z ustanovení § 3028 odst. 1 a 3 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, účinného od 1. 1. 2014 (dále jen „o. z.“). Nejvyšší soud tudíž věc posoudil podle dosavadních právních předpisů, tj. podle občanského zákoníku ve znění účinném do 31. 12. 2013.

20. Z § 48 odst. 1 obč. zák. se podává, že od smlouvy může účastník odstoupit, jen jestliže je to v tomto zákoně stanoveno nebo účastníky dohodnuto.

Podle § 517 odst. 1 obč. zák. dlužník, který svůj dluh řádně a včas nesplní, je v prodlení. Jestliže jej nesplní ani v dodatečně přiměřené lhůtě věřitelem mu poskytnuté, má věřitel právo od smlouvy odstoupit; jde-li o plnění dělitelné, může se odstoupení věřitele za těchto podmínek týkat i jen jednotlivých plnění.

Z § 344 obch. zák. plyne, že od smlouvy lze odstoupit pouze v případech, které stanoví smlouva nebo tento zákon.

Podle § 345 odst. 1 obch. zák., znamená-li prodlení dlužníka (§ 365) nebo věřitele (§ 370) podstatné porušení jeho smluvní povinnosti, je druhá strana oprávněna od smlouvy odstoupit, jestliže to oznámí straně v prodlení bez zbytečného odkladu poté, kdy se o tomto porušení dověděla.

Z § 346 odst. 1 obch. zák. se podává, že znamená-li prodlení dlužníka nebo věřitele nepodstatné porušení smluvní povinnosti, může druhá strana odstoupit od smlouvy v případě, že strana, která je v prodlení, nesplní svou povinnost ani v dodatečně přiměřené lhůtě, která jí k tomu byla poskytnuta.

Podle § 253 odst. 1 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění účinném do 31. 12. 2013 (které je pro věc rozhodné s ohledem na to že dovolací soud posuzoval odstoupení do smlouvy učiněné 8. 6. 2012), nebyla-li smlouva o vzájemném plnění včetně smlouvy o smlouvě budoucí v době prohlášení konkursu ještě zcela splněna ani dlužníkem, ani druhým účastníkem smlouvy, insolvenční správce může smlouvu splnit místo dlužníka a žádat splnění od druhého účastníka smlouvy nebo může od smlouvy odstoupit.

I. K odstoupení od smlouvy o vzájemném plnění v poměrech úpravy insolvenčního zákona:

21. Nejvyšší soud nepřehlédl, že soudy se při posuzování práva insolvenčního správce odstoupit od smlouvy opomenuly zabývat insolvenční rovínou věci.

22. Výkladem § 253 insolvenčního zákona, ve znění účinném do 31. 12. 2013, se Nejvyšší soud zabýval v rozsudku ze dne 31. 10. 2014, sen. zn. [29 ICdo 20/2012](#), uveřejněném pod číslem 49/2015 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen „R 49/2015“), ve kterém formuloval a odůvodnil (mimo jiné) následující závěry:

[1] Smlouvou o vzájemném plnění se ve smyslu § 253 odst. 1 insolvenčního zákona rozumí vedle tam výslovně uvedené smlouvy o smlouvě budoucí především (typově) kupní smlouva, směnná smlouva nebo smlouva o dílo.

[2] Zvláštní úprava obsažená v § 253 insolvenčního zákona nahrazuje za trvání konkursu na majetek účastníka smlouvy o vzájemném plnění ta ustanovení hmotného práva, jež smluvním stranám dovozovala odstoupit od takové smlouvy pro její neplnění v době před prohlášením

konkursu.

[3] Je-li smlouva o vzájemném plnění ke dni prohlášení konkursu na majetek jedné ze stran smlouvy (dlužníka) zcela splněna druhou stranou smlouvy, nemůže druhá strana smlouvy od smlouvy odstoupit proto, že dlužník před prohlášením konkursu sám řádně a včas nesplnil (a v důsledku prohlášení konkursu již nesplní) své povinnosti z této smlouvy, a to bez zřetele k tomu, zda smlouva obsahuje ujednání o právu odstoupit od smlouvy.

23. Z R [49/2015](#) plyne, že zvláštní úprava § 253 insolvenčního zákona řeší otázku porušování povinnosti splnit smlouvu (jen) přede dnem a ke dni prohlášení konkursu.

24. Dále se odtud podává, že i po prohlášení konkursu na majetek dlužníka nemůže insolvenční správce dlužníka odstoupit od smlouvy pro prodlení druhé smluvní strany z doby před prohlášením konkursu jinak než v režimu § 253 insolvenčního zákona.

25. Úprava obsažená v ustanovení § 253 insolvenčního zákona však neřeší otázku, zda a za jakých předpokladů může insolvenční správce [coby osoba, na kterou prohlášením konkursu na majetek dlužníka přešlo ve smyslu ustanovení § 246 odst. 1 insolvenčního zákona oprávnění nakládat s majetkovou podstatou; srov. i § 229 odst. 3 písm. c) insolvenčního zákona] odstoupit od smlouvy o vzájemném plnění v důsledku toho, že druhá smluvní strana je v prodlení s plněním povinností podle takové smlouvy po prohlášení konkursu na majetek dlužníka. Přitom může jít:

[1] o prodlení, které pokračuje z doby před prohlášením konkursu [druhá smluvní strana neplnila včas a řádně povinnosti podle smlouvy již před prohlášením konkursu a po prohlášení konkursu v takovém (protiprávním) jednání pokračovala], nebo

[2] o prodlení s plněním povinností podle smlouvy o vzájemném plnění, které nastalo (poprvé vzniklo) až po prohlášení konkursu na majetek dlužníka.

26. V obou těchto případech se (při absenci jiné úpravy v insolvenčním zákoně) posuzuje důvodnost odstoupení podle obecného právního režimu (podle hmotného práva, jímž se smlouva řídí). K tomu srov. obdobně (v poměrech zákona č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání, ve znění účinném do 31. 12. 2007) závěry rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 30. 6. 2010, sp. zn. [29 Cdo 2089/2008](#), uveřejněného pod č. 39/2011 Sb. rozh. obč.).

27. První z popsaných případů přitom může zahrnovat jak situaci, kdy podle ustanovení § 253 insolvenčního zákona nebylo možné odstoupit od smlouvy o vzájemném plnění pro prodlení, k němuž došlo před prohlášením konkursu na majetek dlužníka, tak situaci, kdy takové odstoupení (podle § 253 insolvenčního zákona) možné bylo, ale osoba k tomu oprávněná se rozhodla, že smlouvu tímto způsobem neukončí. Od druhého z popsaných případů se situace, kdy prodlení nastalo (vzniklo) již před prohlášením konkursu na majetek dlužníka a trvá i po prohlášení konkursu na majetek dlužníka, liší v tom, že pro účely posouzení, zda za trvání konkursu na majetek dlužníka lze odstoupit od smlouvy o vzájemném plnění podle obecného právního režimu, se nepřihlíží k prodlení z doby do prohlášení konkursu na majetek dlužníka (které řeší úprava obsažená v § 253 insolvenčního zákona).

28. Pro úplnost budiž řečeno, že výše formulované závěry [k prodlení, jež nastalo (vzniklo) před prohlášením konkursu na majetek dlužníka a trvá i po prohlášení konkursu na majetek dlužníka] se bez dalšího váží jen k právu insolvenčního správce odstoupit od smlouvy o vzájemném plnění pro prodlení druhé smluvní strany. U smlouvy o vzájemném plnění, u které byl před prohlášením konkursu v prodlení dlužník, je třeba mít na paměti, že pohledávky vzešlé z takového prodlení (včetně těch nepeněžitých) se v insolvenčním řízení uplatňují v režimu ustanovení § 165 a násl. insolvenčního zákona.

29. Pro poměry dané věci z výše uvedeného plyne, že právní posouzení věci oběma soudy je nesprávné (a dovolání je důvodné) již proto, že v jeho mezích zcela přehlédly úpravu (obsaženou v § 253 insolvenčního zákona), která v „konkursním“ režimu modifikuje práva účastníků odstoupit od smlouvy o vzájemném plnění, a nezkoumaly věc způsobem plynoucím z podaného výkladu.

II. K odstoupení od smlouvy po podání žaloby o zaplacení kupní ceny:

30. Nejvyšší soud nesdílí též závěr soudů obou stupňů, podle něhož obecně platí, že poté, co věřitel (v projednávané věci likvidátorka dlužnice) podal u soudu žalobu o zaplacení kupní ceny, již nemůže v průběhu řízení od kupní smlouvy odstoupit pro nezaplacení kupní ceny (v projednávané věci tak učinil insolvenční správce dlužnice). Takový závěr nemá oporu v žádném ustanovení občanského ani obchodního zákoníku a znamenal by neopodstatněné omezení práv věřitele, jenž svůj závazek (závazky) z kupní smlouvy řádně splnil.

31. Jinými slovy, i po zahájení sporu o zaplacení kupní ceny může věřitel od kupní smlouvy odstoupit pro nezaplacení kupní ceny. Důsledkem takového postupu ovšem zásadně bude - nevezme-li věřitel žalobu zpět - neúspěch ve sporu o zaplacení kupní ceny (odstoupením kupní smlouva zaniká a věřitel ztrácí nárok na zaplacení kupní ceny).

32. Právní posouzení této otázky odvolacím soudem tudíž také není správné a dovolací důvod podle § 241a odst. 1 o. s. ř. byl i potud uplatněn právem. Nejvyšší soud proto, aniž ve věci nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), rozhodnutí odvolacího soudu podle § 243e odst. 1 o. s. ř. zrušil. Důvody, pro které nemohlo obstát rozhodnutí odvolacího soudu, dopadají i na rozhodnutí soudu prvního stupně; Nejvyšší soud proto zrušil i je a věc v tomto rozsahu vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení (§ 243e odst. 2 věta druhá o. s. ř.).

33. Právní názor Nejvyššího soudu je pro soud prvního stupně i pro soud odvolací závazný (§ 243g odst. 1 věta první o. s. ř.).

34. V další fázi řízení soud mimo jiné nepřehlédne úpravu § 3054 a § 3055 o. z. a (pro vymezení předmětu řízení) objasní, zda sporné nemovitosti jsou i po 1. lednu 2014 samostatnými věcmi v právním smyslu.

35. V novém rozhodnutí soud znovu rozhodne i o nákladech řízení, včetně řízení dovolacího (§ 243g odst. 1 věta druhá o. s. ř.).

36. S přihlédnutím k době vydání napadeného rozhodnutí byl pro dovolací řízení rozhodný občanský soudní řád ve znění účinném od 1. 1. 2014 (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 5. 2014, sen. zn. [29 ICdo 33/2014](#), uveřejněné pod č. 92/2014 Sb. rozh. obč.).